

však o zmenšení dosavadní výdělečné činnosti a dosavadního výdělku, nejde o ušlý zisk, neboť o něm lze jen tehdy mluvit, žádá-li žalobce náhradu za to, že mu bylo nehodou znemožněno zvýšiti dosavadní výdělek, docíliti onoho zvýšení dosavadního jmění, jež se dalo podle obyčejného běhu události očekávati. Zničení vozu užívaného k výdělku a ušlý výdělek jest považovati za pozitivní škodu (*damnum emergens*), neboť nerozhoduje jen obecná cena majetkového předmětu a nelze nikdy bráti tento předmět zcela izolovaně, nýbrž nutno vzíti zřetel na to, jakou hospodářskou funkci vykonával ve jmění poškozeného. Hodnota se určuje jeho užítkovostí (viz Sedláček, »Obligační právo III. z roku 1929, str. 42, srov. dále Randa: *Schadenersatzpflicht* 1913, str. 206 pozn. 126, Krčmář: *Právo obli-gační* 1914, str. 256, Schuster-Bonnott: *Grundriss des Obligationenrechtes* 1914, str. 39). Jde-li však jen o náhradu způsobené škody v užším smyslu, jest bezvýznamnou otázka, zda škoda způsobena byla hrubou nedbalostí a zda žalovaná strana uznala povinnost hraditi žalobci ušlý zisk, a mohou proto zůstati nepovšimnutými veškeré těchto otázek se týkající vývody dovolacích spisů. Žalovaná strana doznala, že nehoda způsobena byla tím, že v tu dobu, kdy nákladní auto žalobcovo s vlečným vozem přejíždělo přes přejezd silnice, přejezd ten nebyl zahrazen, že byl úplně volný, a závory byly zdviženy, dále, že toto bylo zaviněno opomenutím výhybkáře Jana K. Tím doznala, že škodnou událost Jan K. zavinil a že svěřila důležitý úkon, jakým jest obsluhování zábran, osobě nezdatné. Neboť výhybkář, který, znaje předpisy a muse si býti vědom velikého nebezpečí pro majetek a bezpečnost osob, jež může míti v zápětí nedbalé obsluhování závor, přes toto vědomí nedbá své povinnosti a nespustí závory v době, kdy vlak křížuje přejezd silnice, jest osobou nezdatnou; neboť zdatnost předpokládá nejen způsobilost, nýbrž i dokonalou svědomitost, tedy nejlepší vůli, skutečné schopnosti také vynaložiti. Žalovaná strana ručí proto podle § 1315 obč. zák. a § 19 čís. nař. ze dne 16. listopadu 1851, čís. 1 ř. zák. z roku 1852 za zavinění Jana K. jako za vlastní zavinění a jest povinna nahraditi věcnou škodu, jež byla zaviněním tím způsobena. Okolnost, zda žalovaná strana o nezdatnosti zřízence věděla anebo věděti musila, jest bezpředmětná. Stačí úplně, že nezdatného zřízence použila (srov. materialie k III. dílčí novele § 161). Při tomto stavu věci nebylo třeba dalších důkazů a zjištění ohledně počínání si Jana K. a nezůstalo tedy řízení kusým.

Čís. 9354.

Skutečnost, že na dlužníkovu plnění byly vzneseny odporující si nároky, může býti důvodem složení na soudě (§ 1425 obč. zák.) jen, není-li dlužník sám s to, by posoudil, která z osob, činících si nároky na plnění, jest oprávněným věřitelem.

Spořitelna jest povinna vyplatiti vklad tomu, kdo jí předložil vkladní knížku k výplatě, leč že by byl vklad vázán způsobem připuštěným stanovami. K tomu, by byla uzávěra vkladu platně navržena a provedena, se vyžaduje předložení knížky. Nestalo-li se tak, není spořitelna oprávně-

něna dbáti zákazu výplaty, nýbrž jest povinna vyplatiti vklady tomu, kdo knížku předložil a při tom udal správné heslo. V poměru ke spořitelně nezáleží na tom, zda jest předkladatel knížky řádným držitelem, stačí, že jest držitelem.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1929, Rv I 390/29.)

Žalobce předložil žalované spořitelně k výplatě tři vkladní knížky, celkem na 27.600 Kč. Ježto žalovaná odepřela výplatu, žaloval ji žalobce o zaplacení 27.600 Kč. **O b a n i ž š í s o u d y** žalobu zamítly, **o d v o l a c í s o u d** z těchto **d ů v o d ů**: Procesní situace, jež se vyvinula po žalobě složením sporných vkladních knížek do soudního uschování, činí podrobné zkoumání všech ostatních odvolacích důvodů zbytečným a netřeba se proto zabývati ani napadeným právním názorem prvního soudu, zda výplata vkladních knížek žalované spořitelny jako papírů »au porteur« může býti v rámci stanov odepřena a zda »uzávěra« knížek těch v souzeném případě je podle stanov správná a závazná. Podle spisů nemůže býti o tom pochybnosti, že v souzeném případě žalovaná spořitelna nepopírá pravost a platnost vkladních knížek, že plně uznává z nich pro ni vyplývající závazek a že je i ochotna vložené peníze v požadované výši vyplatiti, že však vzhledem na křížící se nároky dvou osob z těchto knížek uplatňované, jejich dnešního držitele v osobě žalobcově a původního jich majitele v osobě Šimoná L-a neví, k čí ruce tak má učiniti, a že proto, používajíc práva § 1425 obč. zák., složila knížky do soudního uschování a že soud toto depositum jako zákonu odpovídající přijal. Tímto složením k soudu učinila však žalovaná strana své, žalobou na ní vymáhané dlužnické povinnosti úplně zadost, neboť § 1425 obč. zák. výslovně ustanovuje, že složení k soudu, bylo-li řádně provedeno a věřiteli oznámeno, sprostňuje dlužníka závazku. Jest nyní věcí žalobcovou, by své lepší právo na sporné vklady proti Šimonu L-ovi prokázal a po případě sporem proti němu vymohl si jich vydání a výplatu. Žalovaná strana soudní deposicí jest ex obligo proti žalobci a nepadá při tom na váhu, že do soudního uschování nesložila přímo peníze, ano jest mimo spor, že peněžitá výplata jest zabezpečena a depositní soud byl by k vůli zajištění fructificace musil peníze opět uložit na vkladní knížku. Realisace sporných vkladních knížek jest v souzeném sporu jen podružnou otázkou, podružnou formalitou, kterou žalovaná strana jako takovou neodpírá. Ve sporu šlo jen o to, zda realizaci jest provésti k ruce žalobcově, čili nic, a této povinnosti zprostita se žalovaná soudní deposicí, takže další vedení sporu proti ní jest zbytečné a nemožné.

N e j v y š š í s o u d uznal podle žaloby.

D ů v o d y:

Dovolání jest opodstatněno z dovolacího důvodu čís. 4 § 503 c. ř. s. Napadá právem názor odvolacího soudu, že žalovaná jest zproštěna dluhu složením vkladních knížek na soudě. Nehledíc ani k tomu, že dluž-

ným předmětem nebyly vkladní knížky, nýbrž vklady a že žalovaná nebyla oprávněna zadržeti vkladní knížky, které jí žalobce předložil k výplatě, není skutečnost, že si na vklady činil nároky kromě žalobce i původní vkladatel Šimon L., vůbec důvodem, který opravňoval žalovanou složití dlužný předmět na soudě s účinky § 1425 obč. zák. Tento zákonný předpis vyžaduje důležité důvody, pro které dlužníku není možno věřiteli plniti. Skutečnost, že na dlužníkovu plnění byly vzneseny nároky sobě odporující, může býti takovým důvodem, poněvadž nemožnost věřiteli plniti, nemusí býti zrovna absolutní, avšak jen tehdy, když dlužník sám není s to posouditi, která z osob, činících si nároky na plnění, jest oprávněným věřitelem, takže by se vydal v nebezpečí, že by musel plniti opětně, kdyby se prokázalo, že ten, komu plnil, není pravým věřitelem. Tohoto předpokladu v souzeném případě není. Proti žalované jest jen žalobce oprávněným věřitelem; činí-li si na vklady nároky též Šimon L., jest na něm, by proti žalobci uplatnil svá práva, žalovaná není povolána, by hájila jeho zájmy. Netřeba se přiti o to, zda právní poměr stran jest posuzovati podle stanov žalované spořitelny, které platily v době, kdy sporné vklady byly učiněny, jak míní žalobce, či podle stanov nynějších, jichž se dovolává žalovaná, poněvadž i podle nynějších stanov jest žalobní nárok oprávněn. Podle § 10 zák. ze dne 14. dubna 1920, čís. 302 sb. z. a n. a § 15 stanov mají vkladní knížky žalované spořitelny povahu papírů majiteli svědčících. Podle těchto ustanovení byla žalovaná povinna vyplatiti vklady žalobci, poněvadž jí předložil knížky k výplatě, leč že vklady byly vázány způsobem připuštěným stanovami, že bylo zavedeno řízení umořovací nebo že výplata byla soudně zakázána, nebylo tvrzeno. Jak lze vklady vázati, ustanovuje § 17 stanov. Určuje v odst 4, že vlastník může uzávěru navrhnouti písemně, předloživ spořitelní knížku. Za vlastníka se však proti spořitelně pokládá podle § 15 stanov, kdo vkladní knížku předložil, každý držitel, ale jen držitel (§ 1393 obč. zák.). Předložení knížky jest nezbytným předpokladem, by uzávěra byla platně navržena a provedena. Na oznámení majitele knížky, že se mu ztratila, může sice žalovaná podle § 16 stanov odepříti výplatu tomu, kdo by se nevykázal, že vkladní knížka jest jeho řádným a nesporným vlastnictvím; ale to může činiti jen po dobu 30 dnů, když v této době majitel knížky nezažádá o umoření knížky nebo si nevymůže soudní zákaz výplaty, což se v souzeném případě nestalo. Z toho plyne, že Šimon L. nebyl oprávněn přikázati žalované, by vyplatila vklady jen s jeho písemným svolením, neboť žalovaná ani netvrdí, že předložil při tom knížky a vykázal takto své oprávnění způsobem podle stanov a zákona jedině přípustným. V důsledku toho není ani žalovaná oprávněna dbáti jeho zákazu, nýbrž jest povinna vyplatiti vklady žalobci, poněvadž tento, jak nesporno, knížky předložil a při tom udal správně hesla, jimiž jediné byly vklady platně vázány. Proti žalované na tom nezáleží, zda žalobce jest držitelem řádným, stačí, že jest držitelem (§ 1393 obč. zák.). Ani příročí, které bylo žalované povoleno, výplatě nebrání, poněvadž v době vynesení rozsudku prvé stolice již uplynula doba, pro kterou bylo povoleno (§ 406 c. ř. s.).